

TRONDHEIMSOLISTENE *Souvenir*

Auditory bliss

by Erik Fosnes Hansen

Pyotr Ilyich Tchaikovsky (1840–1893)

SOUVENIR de Florence (op. 70)

- 01 I. Allegro con spirito 11:13
- 02 II. Adagio cantabile e con moto 10:11
- 03 III. Allegretto moderato 6:28
- 04 IV. Allegro vivace 7:31

Carl Nielsen (1865–1931)

SUITE for String Orchestra (op. 1)

- 05 I. Prelude 3:10
- 06 II. Intermezzo 5:30
- 07 III. Finale 6:40

Pyotr Ilyich Tchaikovsky

SERENADE for Strings in C (op. 48)

- 08 I. Pezzo in forma di Sonatina 9:20
- 09 II. Walzer 3:59
- 10 III. Élégie 8:43
- 11 IV. Finale (Tema Russo) 7:45

TRONDHEIMSOLISTENE Øyvind Gimse / Geir Inge Lotsberg

How do we listen to music? Indeed, how do we listen to anything? Our use of our hearing consists primarily of a conscious shutting out of our minds the things we don't want to hear. Because the ear is always open; we can't shut it the way we can our eyes – only at night is our hearing turned down somewhat, but it is never turned completely off. Even with our eyes closed, even in sleep, our hearing is our sensual lifeline back to the reality that surrounds us. It is our last line of defence. It nudges us and fetches us back from sleep whether to the whimpering of a hungry infant, the alarm clock going off or (presumably once in a distant past) to the hungry growl of a bear heading into the family cave. From the moment of our birth to the moment of our death, as long as our hearing works, we are surrounded by sound from all sides. We are afloat in an ocean of sound. We have no choice.

That is why sound can feel so insistent, so almost rude. From the downstairs neighbour's incessant fixing-upping to the oaf across the street from whose windows music always pours on beautiful summer evenings. It isn't the music that is the problem – the oaf may have an excellent taste in music; what offends is how the insistent the act is. He gives us no choice. Or rather, there is the choice between going over, ringing his doorbell and then killing him, or shutting our own windows. Those are the choices we can live with.

And yet, most of the time living in this lifelong cacophony is fine. Most of the things we shut out, we relegate to the subliminal parts of our consciousness: the noise of traffic, swarms of people, footfall on the pavement, the computer fan, the sound of the breeze, raindrops, the voices of children on the playground down the street, the clatter of cutlery in the café – it all becomes one big hum, a backdrop which makes for a sort of silence of the mind. We even

experience a feeling of security as we are carried by the stream of the big and small sounds of our everyday lives. Occasionally, young children from an urban environment may feel scared the first time they come to the wide open spaces at winter and hear: nothing. The silence in the mountains can seem terrifying. “The great, white silence,” Nansen termed it. It is related to eternity, to soundless space, to the absence of life, to death.

But the mountains are not altogether quiet. The hearing readjusts, recalibrates to new levels. The whooshing of wind over a snow dune. The squeaking of footsteps in snow. The creaking of a cabin wall. Dogs barking in the distance. When you then return to town, the constant whoosh of sounds suddenly feels like nothing so much as noise – until after a couple of days we no longer hear it: we have got used to it once more.

Some sounds speak to us directly; they carry a meaning, are more than just a sound amid sounds. The human voice is one such sound, always wanting to impart something; it engages our minds and hearts, whether it speaks to us directly or is merely a snippet we pick up in passing down a street: “... and then I said to Gunnar, Gunnar I said, don't you realize what she's getting up to on the side?” And we walk on, pondering whatever that could be. Even when we are spoken to in a language we don't understand, our inner analyst is launched into intense, urgent action: is the conductor trying to tell us that our ticket isn't valid? Have we got on the wrong train? Have we gone too far? Should we have gone yesterday? Doesn't he like us? What is it he wants from us?

Some sounds want to engage us, and engage us directly. Music is one such sound. Like the human voice it carries meaning, a manmade content in the form of harmonies and melodic lines, rhythm, tempo, and volume, all of which becomes the medium for a much deeper content, one of feeling. Sadness, joy, triumph, solemnity, melancholy, hope, despair, mirth, drama: music brings us all of this in its web of time, timbre, and pitch. But, depending on how it is produced, it brings us something else besides: the musician's personality, the character of the time and place.

Maybe that is why so many experience a vast, qualitative, difference between music that has been recorded and music that is being performed now. The recorded music is unchanging. It doesn't yield and flex. It doesn't change according to the situation but constitutes a fixed matrix, which is always the same. It is also usually characterized by being perfect; any of the little hitches and glitches that will normally accompany the live performance have been rubbed out. Music performed live on the other hand adapts to the situation, physically – in the form of the acoustics and other characteristics of the venue – but also in a sort of meeting of minds as it encounters the audience. These can be many or they can be few, they can be young or old, interested or indifferent. The musicians invariably adapt to the atmosphere in that moment, the *genius loci* – the spirit of the place – as the ancient Romans would have said. And their expression is unique, it is created then and there; the situation cannot be reproduced. A different form of dynamic arises between the performers and the audience when the performance is live.

You can feel the difference when a famous Oslo-café no longer allows musicians in the galleries to entertain the guests, but have replaced them with a CD which whirrs and becomes part of the backdrop. Even if the volume is lower than when the café's band is playing, the sound is more insistent because it is mechanical. It becomes irksome, wearying. It doesn't yield and flex, but perseveres; it doesn't address us directly as individuals but speaks to a sort of abstract general public. The warmth, the immediacy and the intimacy is missing: because there's no one there.

Add to that the difference in sound quality between an instrument and a loudspeaker – I am thinking particularly of acoustic instruments here. Supposing you don't have loudspeakers worth a minor fortune, positioned at the perfect distance from where you are sitting, and supposing you also don't possess a hifi as expensive as a Mercedes Benz, there will invariably be a marked – or at best, a subtle – difference between the music from an instrument and the music from a box. To me that difference has always seemed most comparable to the difference between the heat from a fireplace and that from an electric heater. It's possible that I am imagining this, but personally I very much feel life emanating from live music. The vibrations of the cello string, the silvery breath of a flute, the sharp division of air coming from the reed

– these are extensions of the organism; the musician is living his music; his personality, indeed his very physicality, down to his gestures and breathing, emanate through them. That is what makes them so human; they become almost voice-like. They fill the room and the people in it.

These qualities are difficult, perhaps even impossible, to capture in a recording. The recording is done – provided what is recorded isn't a live performance – under controlled, often slightly sterile conditions. The musicians haven't dressed up for the occasion; it's often early in the day, and there's no audience to give that buzz, to provide those little coughs, those craned necks and that breathing. And of course there is also no applause. Instead there is a man in a loudspeaker who says 'cut' and 'whenever you're ready'. He isn't even in the same room as them. Every so often the conductor leaves his ensemble and runs out to him to listen to the latest attempt. If there is a window in the recording booth (but there isn't always), you can see them talking, gesticulating. I remember an old philharmonic musician referring to this silent situation as "the fish tank" – incidentally he never said which side of the pane he felt he was on.

Recording music does, in other words, present challenges greater than the purely technical – that is to say, challenges beyond the mere mechanical reproduction which undoubtedly has become very good in later years. The recording scenario is in itself frequently different from when you play live to an audience. The listening situation is similarly different. Often it is reduced from a shared experience to a highly individual affair; perhaps you are just two or three people listening, but often only: I. I alone. The music carried by the recording is intended for me. As audience I get a completely different angle on the matrix constituted by the recording. It requires more from my powers of re-creation and more mindfulness on my part than does the concert hall experience.

In a way this is not unlike the novel; the novel and the situation in which its reader finds him or herself. Like the recording, the novel is always an unchanging matrix which the reader relates to. In reading, art appreciation is a highly individual, hermetic condition, and the reader must endow each word with a tone, infuse each character with life and give light to the vistas. The writer must make a very detailed inventory of his artistic effects in order that his text may work on this micro level, and have the right dimensions, depth and personality. Intimacy. A voice.

The record producer is faced with the same challenge. The key to all good recordings is to be found, I think, in realizing the profound difference between a live performance and a recording, and not trying to bridge that gap. It's about discovering what only the recording can do. To do so the producer must become an active participant in the musical process itself, on a par with the musicians and the conductor. The producer has to discover the timbre and acoustic pattern, which will bring out the more abstract qualities of the music – bringing us closer to the innermost intensions of the composer, to the perfect resonance with the composer's perfect score. Music – detached from its immediacy in the now, in the room, with all its little hitches and glitches – defined as something finite, something repeatable.

TrondheimSolistene are not only a leading and living chamber orchestra, but are also always looking for new ways to communicate music through those recordings to which they devote so much time and prestige. In order to avoid those frequently static acoustic patterns which so often characterize classical recordings (first violinists on the left, and so forth and so tutti on) and attempt a rapprochement to the music so that it doesn't merely copy the musicians' places on the dais, producer Morten Lindberg has taken some interesting measures on this recording – measures that became real challenges for the musicians and which tested the ways in which they usually perform. Indeed one might even say that it tested their very unity of execution. During the recording of Tchaikovsky's *Serenade for Strings*, the musicians were separated from their usual seating partners and placed in a circle, in the middle of Selbu Church, all of them at an equal distance from the microphones which were in the middle of the room (along with the painter Håkon Gullvåg). Such a method tests the musicians' abilities both as soloists and as an ensemble, and it must have felt quite daunting to start with. But as the truly excellent orchestra they are, TrondheimSolistene soon arrived at a new artistic freedom in this situation and started to make music.

To the listening ear this makes for a startlingly different experience. The melodic lines come at you from every side, detached from any fixed sense of direction. And aided by the acoustics provided by the medieval walls of Selbu Church, the work becomes something which seems to soar about you, or in which you yourself seem to soar. Perhaps, you think, this is how

Tchaikovsky himself heard it as he wrote it down, detached from the starboard and port of the dais. But it can also be seen as a new way of recording where the production itself takes on a more active role in the music. Adding qualities to the recording which only a recording can possess. It is an excellent solution to the dilemmas which confront recorded music. Just as the parallel release of a LP-version opens to the unique auditory depth which the vinyl adds to the listening experience.

There is, interestingly, an early recording of Tchaikovsky's voice, done by the company Edison in Moscow in 1890. Several of his musician friends participate on the recording which lasts just under a minute, and they cheer and sing and make snide remarks, like kids with a tape recorder; towards the end Tchaikovsky even whistles. What about the sound quality? Let's just say that it has come a long way since then. It sounds as if they are talking into a tin and have sore throats. They even sing off key. They obviously don't take this seriously, but make cuckoo-sounds for the fun of it. These few, jarring seconds of recorded, preserved sound paradoxically become a memento of a time when recordings were still not really in existence, a time when music was always a deliberate act. A time of greater silence and a different sort of sound. Presumably there was also a different relationship between the expectations of the artist's technical virtuosity and the expectations of his personality – allowing his personality to make up for more than it could today. The dizzying progress of the recording technique in the past hundred years has without a doubt raised our expectations of technical proficiency on the part of the musician: a bum note, or a note just slightly off, is forever captured on a recording as if set in stone.

An ear graces the covers of this recording. It is an amalgamation of Tchaikovsky's and Carl Nielsen's ears, based on pictures from their youths, painted by Håkon Gullvåg – presumably after he had stood for so long and listened to TrondheimSolistene in the church that he felt like one great, big ear himself. The ear is very much an illustration of the rapprochement on this production. For the last ten years artistic director Øyvind Gimse has put his distinctive mark on TrondheimSolistene, and you sense his musical ideals in both their live performances and recordings such as this. Along with Geir Inge Lotsberg and producer Morten Lindberg, Gimse and the orchestra have chartered new auditory landscapes with this recording. In a sense the

recording can be said to come across as disembodied and distilled down to a pure listening experience, a pure ear experience.

As Gullvåg's illustration suggests, what we as listeners encounter here is sheer auditory bliss. TrondheimSolistene take a new step towards bridging the gap between themselves and their audience. It is not the gap between the live performance and the recording which they attempt to close. It is the gap between the recording and the living, ever open human ear.

Ørenspryd

av Erik Fosnes Hansen

Hvordan lytter vi til musikk? Ja, hvordan lytter vi i det hele tatt? Fremfor alt består vår bruk av hørselssansen i en selektiv utestengning, på det mentale plan, av lyder vi ikke ønsker å lytte til. For øret er alltid åpent, vi kan ikke lukke det som øynene, bare om natten dempes hørselen noe, men aldri helt. Selv med lukkede øyne, selv i søvne, er hørselen vår sanselige livline tilbake til virkeligheten omkring oss. Den er vårt siste varselapparat. Den nøkker i oss og henter oss tilbake fra søvnen, enten det er et sultent spedbarn som sutrer, vekkerklokken som slår i med det første knepp, eller (formodentlig en gang i tiden) et sultent brum-brum fra en bjørn som var på vei inn i familiehulen. Fra vi fødes til vi dør er vi, så lenge hørselen fungerer, omgitt av lyd på alle kanter. Vi bader i et hav av lyd. Vi har ikke noe valg.

Derfor kan også lyd virke så påtrengende, ja nesten uforskammet. Fra naboens evigvarende oppussingsprosjekt nedenunder til kreket på den andre siden av gaten som alltid spiller musikk for åpent vindu i vakre sommerkvelder. Det er ikke musikken, i og for seg, for kreket kan ha utmerket musikksmak, det er det påtrengende i handlingen som krenker. Han gir oss ikke noe valg. Jo, for så vidt valget mellom på den ene side å gå opp og ringe på, for deretter å slå ham i hjel, eller på den annen side å lukke eget vindu. Det er slike valg vi kan leve med.

Skjønt for det meste går det jo greit å leve i denne livslange kakofoni. Det meste greier vi å stenge ute, som sagt, vi henviser det til det subliminale plan av bevisstheten: Trafikkstøy, menneskemylder, skritt mot fortau, viften fra datamaskinen, vindsus, regndråper, barnestemmer fra lekeplassen nede i gaten, klirrende bestikk i kafeen – alt blir til et sorl, som det så fint heter, et bakteppe som utgjør en slags mental stillhet allikevel. Vi opplever sågar en trygghet ved å duve med i strømmen av hverdagens små og store lyder. Enkelte bybarn kan bli redde når de

for første gang kommer opp på vidda om vinteren og hører: ingenting. Fjellstillheten kan virke rent skremmende. «Den store, hvite stillhet», som Nansen kalte den. Den er beslektet med evigheten, med det lydløse rommet, med fraværet av liv, med døden.

Men så er det jo ikke helt stille i fjellet, allikevel. Hørselen stiller seg inn på ny, kalibrerer seg på helt andre nivåer. Suset over en skavl. Knirkingen av skritt i sne. Knakingen i hytteveggen. Hundeglam langt, langt borte. Kommer man så tilbake til byen, virker med ett byens stadige sus av lyder som ren larm – inntil vi etter et par dager ikke lenger hører den, har vent oss til den på ny.

Noen lyder taler direkte til oss, bærer et meningsinnhold, er ikke bare en lyd blant lyder. Menneskestemmen er en slik lyd, den vil oss alltid noe, den setter vårt intellekt og våre følelser i sving, enten den taler direkte til oss eller bare er brokker vi får med oss i forbifarten på gaten: «... og så ja jeg til Gunnar, Gunnar sa jeg, veit du ikke hva hu driver med på si?» Og så blir man gående og tenke en stund på monstro hva dét kan være? Også når det tales til oss på et språk vi ikke forstår, setter det allikevel vår indre analytiker i voldsom og påkrevet sving: Prøver den konduktøren å fortelle oss at billetten ikke er gyldig? Er vi på galt tog? Har vi reist for langt? Skulle vi reist i går? Liker han oss ikke? Hva vil han oss?

Enkelte lyder vil oss noe. Noe direkte. Musikken er en slik lyd. Også den bærer et meningsinnhold, et menneskeskapt innhold i form av harmonier og melodilinjer, rytme, tempo og styrke, som alt sammen blir bærere av et dypere innhold, et følelsesinnhold. Sorg, glede, triumf, høytid, melankoli, håp, fortvilelse, moro, dramatik: Alt dette bærer musikken til oss i sin vev av tid, klang og tonehøyde. Men den bærer – alt etter hvordan den er blitt til – også på noe mer: På musikerens personlighet, på stundens og stedets særpreg.

Kanskje er det derfor mange opplever en stor forskjell, rent kvalitativt, på musikk som er innspilt og musikk som fremføres her og nå. Den innspilte musikken er uforanderlig. Den er ikke bendbar og bøybar. Den forandrer seg ikke etter situasjonen, men utgjør en fast matrise, som alltid er lik. Den har også en tendens til å være helt fullkommen; alle småfeil og små hikk, som følger med livefremførelsen, er polert vekk.

Musikken som fremføres i øyeblikket, derimot, føyer seg inn i situasjonen, både rent fysikalsk – i form av fremføringsstedets akustikk og øvrige beskaffenhet – men også mentalt, når den møter publikummet. Som kan være mange eller få, unge eller gamle, interesserte eller likegyldige. Uvegerlig tilpasser musikerne seg stemningen i øyeblikket, genius loci, stedets ånd, ville de gamle romere ha sagt. Og uttrykket er unikt, det oppstår der og da, situasjonen kan ikke gjenskapes. Med levende kunstnere i en fremførelsessituasjon oppstår en annen dynamikk mellom dem og publikum.

Man kan merke forskjellen når en kjent oslokafé ikke lenger lar musikerne på hylla underholde gjestene, men i stedet har begynt å sette på en CD, som surrer og går i bakgrunnen. Selv om lydnivået er lavere enn når kaféorkesteret spiller, er lyden allikevel mer påtrengende, fordi den er mekanisk. Den blir irriterende, slitsom. Den bøyer og bender seg ikke, men turer frem; den henvender seg ikke til oss direkte som individer, men til en slags abstrakt allmennhet. Varmen, umiddelbarheten og nærværet mangler: For det er jo ikke noen der.

Dertil er det noe med selve lyd kvaliteten – og nå snakker jeg fremfor alt om akustiske instrumenter – fra et instrument kontra en høyttaler. Gitt at man ikke har høyttalere til 50.000 kroner stykket stående, og sitter perfekt plassert i forhold til dem, samt har et hifi-anlegg like dyrt som en Mercedes Benz, vil det være en merkbar, om enn i beste fall subtil forskjell mellom musikken fra instrumentet og musikken fra boksen. For meg har det alltid minnet om forskjellen mellom varmen fra en peis og varmen fra en elektrisk ovn. Mulig jeg innbiller meg dette, men jeg personlig fornemmer i høy grad liv fra levende musikk. Cellostrengens vibrasjoner, tverrfloytens sølvpust, rørbladets skarpe oppdeling av luften – de er forlengelser av organismen; musikeren lever ut sin musikk, sin personlighet, ja selve sin fysiske person, ned i håndbevegelser og åndedrett, gjennom dem. Derfor blir de så menneskelige, de blir nesten til stemmer. De fyller rommet helt, og dem som er til stede.

Disse kvalitetene er vanskelige, kanskje umulige, å fange opp i en innspilling. Innspillingen foregår – så fremt det ikke er en konsert som tas opp – under helt kontrollerte, ofte litt sterile omstendigheter. Ikke har musikerne pyntet seg, ofte er det tidlig på dagen, og publikum man-

gler helt med sitt surr, sine små host, sine strakte halser og sitt åndedrett. Samt selvsagt applausen. I stedet er det erstattet av en mann i en høyttaler som sier takk og vær så god. Han sitter ikke en gang i samme rom. Med jevne mellomrom løper dirigenten ut til ham, forlater sitt ensemble, for å lytte til siste forsøk. Er det et vindu inn til kontrollrommet (men det er det ikke alltid), kan man se dem snakke og gestikulere. «Akvariet» husker jeg en gammel filharmoniker kalte denne stumme situasjonen – han sa forresten ikke noe om hvilken side av akvarieglasset han selv følte at han befant seg på.

Å spille inn musikk byr altså på større utfordringer enn de rent tekniske, altså ut over selve den mekaniske gjengivelse, som med årene utvilsomt er blitt meget god. Innspillingssituasjonen i seg selv blir annerledes enn når man spiller live, i øyeblikket, for publikum. Også lyttesituasjonen blir ofte en annen. Ofte er den redusert ned fra å være en gruppeopplevelse til en høyst privat affære; kanskje er man bare to eller tre som lytter, men ofte bare: Jeg. Jeg alene. Musikken innspillingen bærer, er ment for meg. Som lytter får jeg en helt annen innfallsvinkel til denne matrisen som innspillingen utgjør. Den stiller større krav til min gjenskaperkraft og mitt nærvær enn konsertsituasjonen gjør.

På sett og vis ligner dette romanen. Romanen og leserens situasjon. Også romanen er en alltid lik matrise som leseren forholder seg til, og opplevelsen av kunsten er i lesningen en høyst individuell, hermetisk tilstand, der leseren selv må gi ordene klang, skikkelsene liv og landskapene lys. Forfatteren må foreta en meget nøye overveid regi av sine virkemidler for at hans tekst skal kunne fungere på dette mikroplan, og få dimensjon, dybde og personlighet. Nærhet. Bli en røst.

Plateprodusenten står overfor den samme utfordring. Nøkkelen til alle gode innspillinger ligger, tror jeg, i å innse den dype forskjellen mellom livefremførelse og opptak, og ikke forsøke å lukke den kløften. Det gjelder å finne frem til det som bare innspillingen kan gjøre. Da må produsenten bli en aktiv deltager i selve den musikalske prosessen, på linje med musikere og dirigent. Produsenten må finne frem til den klangen, og det klangbildet, som løfter frem de mer abstrakte kvalitetene ved musikken – som bringer oss nærmere komponistens innerste intensjon, den perfekte avklang av komponistens perfekte partitur. Musikken løsevet fra sitt

nærvær i øyeblikket og rommet, med alle dets små og store variasjoner og hikk, definert som noe endelig, noe gjentakelig.

TrondheimSolistene er ikke bare et ledende og levende kammerorkester, men søker stadig nye veier å formidle musikk på gjennom sine innspillinger, som de legger mye tid og prestisje i. Nettopp for å komme vekk fra det ofte statiske klangbildet innspillinger av klassisk musikk har (førstefiolinene til venstre og så videre tutti bortetter), og i stedet foreta en tilnærming til musikken som ikke er en blåkopi av plasseringen på podiet, har produsent Morten Lindberg på denne innspillingen tatt noen interessante grep – grep som ble virkelige utfordringer for musikerne, og som satte deres tilvante fremførelsesmåte på prøve, ja, satte selve samspillet på prøve. Under opptakene til Tsjajkovskijs *Serenade for strykere* ble musikerne splittet opp fra sine vante sidekamerater, og plassert i en sirkel, midt i Selbu kirke, alle med like lang avstand til mikrofonene, som stod i midten (sammen med maleren Håkon Gullvåg). En slik metode stiller store krav til musikernes evner både som solister og som samspillende ensemble, og føltes sikkert utrygt til å begynne med. Men som det fremragende orkester de er, fant snart TrondheimSolistene frem til en ny, kunstnerisk frihet i denne situasjonen, og begynte å musisere.

For den som lytter til innspillingen, blir det en frapperende, annerledes opplevelse. Melodistemmene kommer til en fra alle kanter, løsrevet fra en fast rominndeling, og med akustikken fra middelalderens steinvegger i Selbu kirke, blir verket til noe som synes å sveve omkring en, eller som man selv svever i. Kanskje, tenker man, var det slik Tsjajkovskij hørte det, da han skrev det ned, frigjort fra podiets styrbord og babord. Men det kan også ses som et bud på en ny innspillingsmåte, der selve produksjonen nettopp blir en mer aktiv del av fortolkningen, en del av selve musikken. Og tilfører innspillingen kvaliteter som bare en innspilling kan ha. Det er et godt svar på de dilemma innspilt musikk kan stå overfor. Slik også parallellutgivelsen av en LP-edisjon med Tsjajkovskijs *Serenade* + Carl Nielsens *Suite for strykere* åpner for de spesielle dybdekvalliteter som nettopp vinylen tilfører når man lytter.

Det finnes, pussig nok, et tidlig opptak av Tsjajkovskijs stemme, utført av firmaet Edison i Moskva i 1890. Det er flere musikervenner med på innspillingen, som bare varer et knapt

minutt, og de hoier og synger og kommer med spydige bemerkninger, som unger med en kassettpiller; på slutten plystrer Tsjajkovskij sågar. Hva med lydkvaliteten? La oss si at den er kommet et godt stykke videre siden den gang. Det høres ut som de snakker inn i en bøtte og samtidig har halskatarr. Surt synger de også. Åpenbart tar de ikke dette helt alvorlig, men lager koko-lyder for morosaken. Disse få, skurrende sekundene av innspilt, fastholdt lyd, blir paradoksalt nok som en souvenir fra en tid da innspillinger ikke ennå riktig fantes, en tid da musikken alltid var en aktiv handling. En tid av større stillhet og av en annen slags lyd. Formodentlig hersket det også et annet forhold mellom forventningene til kunstnerens tekniske virtuositet og forventningene til hans personlighet, der personligheten kunne kompensere for mer enn nå. De siste hundre årenes rivende utvikling av innspillingsteknikken har utvilsomt øket kravene til teknisk fullkommenhet fra musikerens side: En feil eller en uren tone blir for alltid stående som hugget i stein i en innspilling.

Et øre pryder omslagene til denne innspillingen. Det er en sammensmeltning av Tsjajkovskijs og Carl Nielsens ører, basert på bilder fra ungdommen, malt av Håkon Gullvåg – formodentlig etter at han hadde stått så lenge og lyttet til TrondheimSolistene der i kirken at han følte seg som et eneste, stort øre selv. Det er i høyeste grad illustrativt når det gjelder tilnærmingen på denne produksjonen. Øyvind Gimse har gjennom ti år som kunstnerisk leder satt sitt markante preg på TrondheimSolistenes uttrykk, og man merker hans musikalske idealer både i livefremføringer og i en innspilling som denne. Sammen med Geir Inge Lotsberg og produsent Morten Lindberg har Gimse og orkesteret med denne innspillingen utforsket nytt land, rent auditivt. Innspillingsuttrykket er på en måte helt avkroppsliggjort og destillert ned til den rene lytteropplevelse, den rene øreopplevelse.

Som Gullvågs illustrasjon peker mot, er det ren ørenspryd vi som lyttere møter her. TrondheimSolistene tar et nytt skritt mot å lukke kløften mellom seg selv og tilhørerne. Det er ikke kløften mellom levende fremførelse og innspilling som forsøkes lukket. Men kløften mellom innspillingen og det levende, alltid åpne menneskeøret.

SELBU KIRKE BYGGGEAR

violin

Geir Inge Lotsberg
Daniel Turcina
Anja Aubert Bang
Stina Elisabet Andersson
Anders Larsen
Anna Adolfsson Vestad
Cathrine Egeriis Søndberg
Hilde Kolstad Huse (part I)
Åse Våg Aaknes (part I)
Tora Stølan Ness (part I)
Karl Jonatan Lilja (part I)
Ingrid Wisur (part I)
Fride Bakken Johansen (part II)
Sigmund Tvette Vik (part II)
Erling Skaufel (part II)

viola

Frøydís Tøsse
Verona Rapp
Anne Våg Aaknes (part I)
Kristoffer Bjerke Gjærde (part I)
Ole Wulfudal (part II)
Bergmund Waal Skaslien (part II)
Lena Louise Lindquist (part II)

cello

Øyvind Gimse
Tabita Berglund
Katrine Pedersen (part I)
Cecilie Koch (part II)
Jaroslav Havel (part II)
bass
Erik Løwendahl (part I)
Rolf Hoff Baltzersen (part II)

Recorded at Selbu Church, Norway
May and October 2011 by Lindberg Lyd AS

Recording Producer and Balance Engineer MORTEN LINDBERG
Recording Technician BEATRICE JOHANNESSEN

Editing MORTEN LINDBERG, ØYVIND GIMSE and GEIR INGE LOTSBERG
Mix and Mastering MORTEN LINDBERG

Original Artwork HÅKON GULLVÅG
Session Photos MORTEN LINDBERG
English Translation METTE PETERSEN
Graphic Design MORTEN LINDBERG

Musical Director ØYVIND GIMSE
Executive Producers STEINAR LARSEN and MORTEN LINDBERG

Financially supported by NTNU – Norwegian University of Science
and Technology, Trondheim Municipality, Fond for lyd og bilde
and Fond for Utøvende Kunstnere

2L is the exclusive and registered trade mark
of Lindberg Lyd AS 20©12 [NOMPP1212010-120] 2L-090-CD-J

This recording was made by Lindberg Lyd AS with DPA microphones, Millennia Media amplifiers and SPHYNX2 converters to a PYRAMIX workstation. Digital eXtreme Definition is a professional audio format that brings "analogue" qualities in 24 bit at 352.8 kHz sampling rate.

This recording is also available on vinyl (2L-090A-LP + 2L-090C-LP)
and Pure Audio Blu-ray with full surround sound (2L-090-PABD)

How do we listen to music? Indeed, how do we listen to anything?

What we as listeners encounter here is sheer auditory bliss. TrondheimSolistene take a new step towards bridging the gap between themselves and their audience. It is not the gap between the live performance and the recording which they attempt to close. It is the gap between the recording and the living, ever open human ear.

Pyotr Ilyich Tchaikovsky (1840-1893)
01-04 **SOUVENIR de Florence**

Carl Nielsen (1865-1931)
05-07 **SUITE for String Orchestra**

Pyotr Ilyich Tchaikovsky
08-11 **SERENADE for Strings**

TRONDHEIMSOListENE
Øyvind Gimse & Geir Inge Lotsberg

COMPACT
disc
DIGITAL AUDIO

EAN13: 7041888517924

2L-090-CD-J made in Norway 20©13 Lindberg Lyd AS

2L⁹⁰

